

Rolf Lidberg Mångfaldens Mästare

Här följer ett utdrag ur det poetiska porträttet av Rolfs unika livsresa från cd-skivan "Käre Rolf!" med Peter Högström

Några ord från Peter

När Rolf lämnade oss i februari 2005 för att botanisera och dela glädje och kunskap i andra dimensioner än de som vi känner, så fick jag äran att porträttera Rolf på de årligt återkommande Trollnatta i Rolfs egen Järkvissle Trollby. Dessa porträtt utvecklades till ett porträtt i cd-form och vännen Arne Johansson på Järkvissle Film & Media har gjort produktionen möjlig.

Här följer ett utdrag från cd-skivans porträtt av Rolfs unika livsresa, en resa med många äventyr och medpassagerare. Och jag vill framför allt tacka dig käre Rolf för den vänskap som jag alltid kommer att bära med mig. Och jag vill tacka alla er

som varit med och gjort detta porträtt möjligt - Ni vet vilka ni är! Från mitt innersta hjärta önskar jag att fler människor hittar och går sin egen väg i livet och att vi hjälps åt med att dela glädje, kunskap och medmänsklighet!

/Peter Högström

Järkvissle 26 maj 1930

Rolf Lidberg föddes den 26 maj 1930 i skogsarbetarhemmet Stenhammarn i Järkvissle, vid Indalsälvens dalgång i Medelpad.

Nyfikna blå ögon mötte det självhushållande skogsarbetarhemmets mamma Adele och pappa Mauritz.

En grogrund med en naturnära uppväxt, där hallonplantorna växer upp genom det dåligt isolerade golvet.

Mamma Adele som stabilt familjenav ger Rolf struktur, systemtänkande och väcker intresset för djur och natur – och skogsarbetande pappa Mauritz inspirerar som fotograf, gitarrspelande revypappa, konstnär och Rolfs första förläggare.

Uppväxtens Järkvissle lägger grunden för Rolfs unika personlighet och karaktär, fylld av kreativitet och humor, utvecklad i en livsfärd fylld av mångfald i en och samma person.

Hur är det då i Rolfs uppväxtmiljö i Järkvissle 1930?

Människan lever av, med och nära naturen.

Men det är inte bara arbete! Vid nuvarande Folkets hus finns IOGT och Godtemplarlokalen – där visas bio, där finns byns bibliotek som sköts av Rolfs pappa och där leder pappa Mauritz Nyårsrevyer.

För de flesta människor handlar det om självhushåll, skogsarbete och jordbruk i samspel med bygdens pulsåder Indalsälven, som vid den här tiden regleras av naturen och inte av en kraftverksdamm. Eller som Rolf uttryckte det *"den tiden då älven fortfarande rann"*. Älven används för transporter av människor, djur och timmer till kuststadens industrier och den gav hushållen mycket lax på köksborden.

Sökaren & Upptäckaren

Vi känner en stor saknad och samtidigt en stor stolthet och ett stort ansvar att förvalta arvet efter Rolfs beundransvärda livsgärning. Rolf har med sin lust att söka kunskap och insikt och med sina upptäckter av mångfaldens mirakel satt Järkvissle och Sverige på världskartan.

Fylld av lust och längtan att upptäcka världen är Rolf ivrig att få ge sig ut på livets stora upptäcktsfärd. Och denna längtan att upptäcka världen utanför, denna lust att lära mycket om mycket, det är en stor drivkraft hos Rolf.

Rolf inspirerades som barn av naturen, av fiske, insekter och svamp och inspirationen växer till en nyfikenhet att förstå och omfatta hela det ekologiska systemet och livets sammanhang och detta föder ett djupt engagemang för evolutionen och hur den tolkas och systematiseras. Och med granen som närmaste granne längtade nyfikne Rolf att möta världen och nya äventyr.

Rolfs förmåga att outtröttligt utforska och föreviga världen har han bland annat uttryckt i att våga gå sin egen väg i livet och i en kärlek för vagabondens frihet genom att måla en luffarbild varje vår.

Dokumenteraren går sin egen väg

Lusten att upptäcka världen finns ju hos alla barn men Rolf hade dessutom en unik förmåga att dokumentera sina upptäckter. Redan som 3-åring kunde Rolf med teckningars hjälp dokumentera världen och före skolstarten kunde han även dokumentera sina livsupptäckter i text.

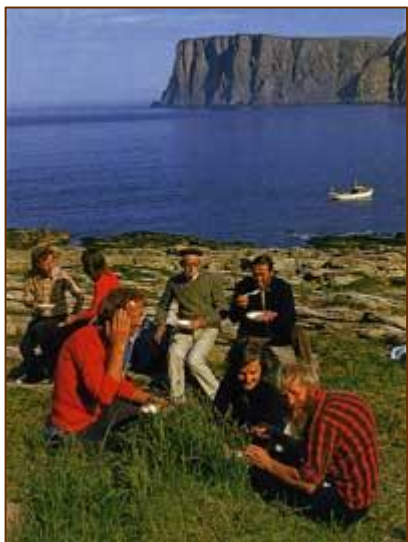
Med pensel, penna och prat dokumenterade Rolf engagerat evolutionens mirakel och skapelsens sammanhang och allt förevigades i systematiska pärmar och i rika dagböcker. Och till hans hembys Järkvissle Trollby har Rolf skänkt mer än 6000 av sina nedtecknade dokumentationer. Och i Trollbyn kan vi från sommaren 2008 dessutom ta del av Rolfs liv i hans eget Museum.

Rolf sa: *"Att rita troll är ett arbete, att dokumentera växter en njutning"*. Och Rolf hade i sitt hem på Grundläggaregatan i Sundsvall ett arbetsbord, för trollen, och ett lustbord för livets upptäckter, evolutionen och växterna. Och för säkerhets skull organiserat i en våning för arbete och en våning för lust.

Men käre, käre Rolf!

För dig räckte det inte med att bara luffa runt i världen. Allt skulle upptäckas, förstås, omfamnas och dokumenteras - i bild, i ord, i samtal, i makalösa dagböcker och i musik. Och det räckte inte heller att gå på de trygga, välkända vägarna i livet, näe det gällde att finna och gå sin egen väg.

Vid en utav de många härliga stunder som vi haft med Rolf i Järkvissle i min mammas föräldrahem, där Rolfs Trollska Galleri nu ligger, så berättade Rolf med en tår i ögonvrån om en saga skriven av Rudyard Kipling som heter "Katten som gick för sig själv eller Katten som gick sin egen väg". Och tåren i Rolfs ögonvrån visade att det inte alltid är lätt att hitta och gå sin egen väg i livet.

Folkbildaren delar med sig

Ja, Rolf dokumenterade sina upptäckter och som vetenskapsman och folkbildare delade han med sig utav sina kunskaper. Rolfs nyfikenhet och lust att upptäcka världen gjorde honom till en lärd man. Han visade att med envishet kan man lära mycket om mycket.

Rolfs image sågs ibland som bohemens, men hans liv präglades av systemteoretisk ordning, struktur och minutiös organisation, som märktes inte minst den tid han faktiskt försörjde sig på travspel. Rolf kunde läsa och skriva före skolstarten, gick 6 år i folkskola, men denne bokälskare skaffade sig genom intensiva självstudier en erkänt bred och djup kompetens.

Rolf var ett språkgeni som kommunicerade på 14 språk, som arbetade som teckningslärare, språklärare och tolk – bland annat i teknisk franska när en av Sundsvalls industrier skulle installera ny maskinutrustning och Rolf blir god vän med den franske företagsledaren.

När Rolf är 27 år så dyker det upp en stipendiechans för konststudier i Florens, riktat till högskolestuderande. Men Livshögskolans självlärda språkgeni Rolf, han pluggar in en radiokurs i italienska, skriver en perfekt ansökan och får stipendiet.

Rolf förde en vetenskaplig dialog mellan amatörer och den akademiska universitetsvärlden inte minst med den botaniska institutionen på Palermos universitet.

Rolf organiserar sitt engagemang i ett stort antal föreningar – Han är bland annat engagerad i Naturskyddsföreningen, han startar MYKO – Sundsvalls mykologiska sällskap och Sveriges Mykologiska förening. Och 1972 tar Rolf initiativ till starten av Sundsvalls Geologiska sällskap.

Rolf höll på att bli meteorolog, under värnplikten i Luleå, gjorde han ett så gott arbete att han blev erbjuden fast anställning – men det blev en tur med vännerna till Paris istället, där han bättrade på sin franska och lärde sig ryska.

Otaliga är de kurser och livfulla föredrag om natur, kultur och folkliv och om evolutionen från Big Bang till nutid, som i kombination med Rolfs glädje för sången, musiken och människorna uppskattats mycket.

Och vi är många som njutit av SVT:s dokumentation av Rolfs folkbildande livsgärning producerade av Stig Ehnebom och Rolf Gripsäter. När SVT sommaren 2007 sände programmen i minnenas television, så var vi många som värmdes av Rolfs genuina kärlek till skapelsens mirakel och som värmdes av Arne Weises erkännande ord.

Rolf delade gärna med sig och han åkte runt som folkbildare och spred sina kunskaper på inspirerande föredrag, som han efter kaffet kryddade med sina visor.

Folklivets vistolckare

Rolf har inte bara spridit sin kunskap som vetenskapsman och folkbildare. Han har byggt otaliga internationella venskapsband och spridit och delat glädje även som vistolckare med mustiga och bildande visor hämtade från mänskliga möten i en mångfald av kulturer från jordens alla hörn.

2007 fick vi nöjet att njuta av några av de inspelningar av Rolfs visor, som gode vännen Bernt Nyström gjort under mer än 50 års tid. Folklivsforskaren Arne Johansson, på Järkvissle Film & Media, som bland annat bandat Rolfs livshistoria, gjorde skivproduktionen möjlig.

Skivan "Rolf Lidberg Visor från när och fjärran" är en musikalisk dokumentation av upptäcktsfärdernas lärdomar i en dubbelcd som är en stor känslöresa, fylld av både glädje, tårar och en fantastisk njutning – Det är som att sitta tillsammans med käre Rolf igen. Tack vare Rolfs

språkgenialitet och i mångfalden av mänskliga möten, har Rolf dokumenterat den mänskliga kulturen och folklivet med musiken som metod.

Konstnären

Som konstnär är Rolf mest känd för sina underbara målningar av troll, men hans konstnärskap var mycket mer omfattande. Han var dessutom natur- och blomstermålare, porträtt- och landskapsmålare samt facktidningsillustratör och serietecknare.

Rolf började redan i 3-årsåldern teckna motiv från uppväxtmiljön i Järkvissle där sagornas värld och folklivets myter inspirerar till trollteckningar. Rolf fortsatte att teckna i skolan, eftersom han kunde läsa och skriva före skolstarten, och hans fröken Anna Larsson sålde teckningarna.

Som 10-åring ramade pappa Mauritz in målningarna som såldes för 13.50 kr. När Rolf var 13 år hade han sålt drygt 300 tavlor och han var redan döless på troll, men tack och lov så blev det en nytändning. Och det hann bli många tusen målningar.

Som 15-åring lämnar Rolf sin hemby och börjar arbeta som dekoratör på Lindgrens Järnhandel i Sundsvall.

Och när Rolf är 24 år startar ett mer än 20-årigt samarbete som facktidningsillustratör och serietecknare på skogsbolaget SCA.

Rolf studerar bild i Stockholm, konst och kultur i Paris och går konstskola i Florens. Och han skapar en lång serie målningar som publiceras i tidningen Året Runt.

1980 i samband med Rolfs 50-årsdag, som firas i dagarna två på Knausts salonger i Sundsvall, ordnas en tillfällig utställning av Rolfs konst i gamla EPA-huset. Men konstälskande kunder vill mer och Rolfs eget Trolliska Galleri skapas.

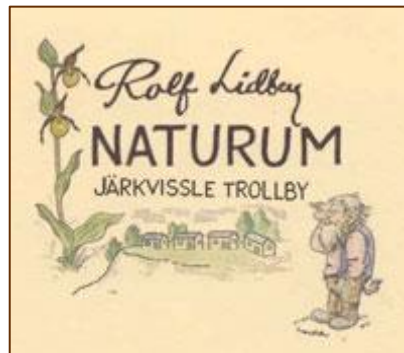
I Rolfs makalösa målningar finns många perspektiv. Han har dokumenterat den urmänskliga folksjälen. Det är en blandning av historia, natur och folkliv och han beskriver relationerna och samspelet mellan människa, natur och kulturliv.

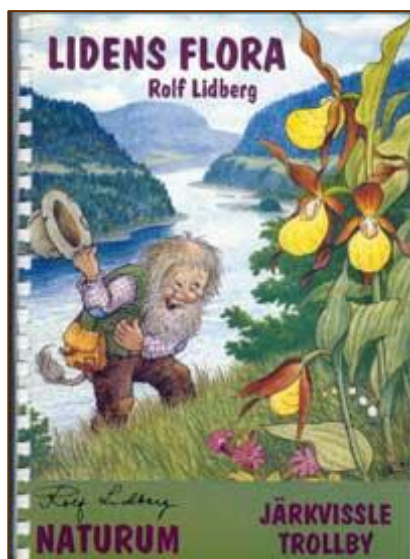
Botanikern

Käre Rolf - En unik karaktär som lyckats kombinera humor och allvar, frihet och struktur och dessutom en vetenskapsman och en världsauktoritet på vilda orkidéer och en högt aktad botaniker.

Som Botaniker är det dom stora perspektiven och sammanhangen som intresserar. Och med stor nyfikenhet för arternas släktskap, av evolutionen och hur den tolkas och systematiseras, skapar Rolf otaliga vetenskapliga dokumentationer.

Att Rolf visste och såg mer än de flesta av oss det förstår man när han sa: "Jag har glömt hur det är att titta på ett stycke natur och inte veta exakt vad som växer där, det förvånar mig att inte folk ser mer".

Arbetet i Sundsvalls Mykologiska sällskap, som Rolf startat, resulterar 1985 i en svampflora för Medelpad med 1 250 arter. Rolf intresserar sig för Geologi, det gäller ju att förstå varför det växer där det växer, och han bildar Sundsvalls Geologiska sällskap.

Rolf har upptäckt flera orkidéarter kring Medelhavet och i södra Ryssland. Bland annat upptäckte han en ny korsning på Sicilien som nu bär hans namn *Ophrys X Lidbergii*.

Naturen var för Rolf ingen "skönhetsupplevelse", det handlade om att se detaljerna och förstå delarnas betydelse för livets helhet.

Sundsvalls Tidning skrev om Rolf i februari 2005: "Att vara så djupt engagerad i skapelsen är nästan som att skapa den en gång till – kan en människa få en större uppgift?" Rolf var skapelsens bundsförvant vartän i världen hans steg mötte naturen.

Rättvisan & Problemlösaren

En av Rolfs starkaste drivkrafter var hans rättvisepatos och hans förmåga att lösa problem i stort och smått. Det var faktiskt så att Rolf retade upp sig på mån orättvisa eller nåt miljö-övertramp och istället för att bara klaga – gjorde han nåt åt problemen!

Så var det när han som 43-åring tar initiativ till bildandet av Elis Ågren Fan Club, där stödet till Sundsvalls revykung leder till att Sveriges Lokalrevyers Riksförbund bildas. Och så var det när hans miljökamp leder till att det vilda laxbeståndet i Grenforsen i Ljungan kunde fortleva.

Rolf var engagerad i de stora sammanhangen men han hade också ett humanistiskt hängivet engagemang för minoriteter – för alla och för allt livs rätt att odla sin särart och rätten och möjligheten att växa och utvecklas. Men Rolf var aldrig pessimist, han var en konflikthanterare. Han insåg att om man kunde lösa och hantera konflikter mellan människor och natur så var läkekraften oändligt stor.

Internationalisten

den lokala Sicilianska dialekten. Rolf är en av våra allra största brobyggare mellan människor, kulturer, olikheter och kunskap.

Evolutionen känner inga gränser och det kände inte världsmedborgaren Rolf heller. Han byggde otaliga nationella och internationella kontakter och knöt vänskapsband som gjort avtryck i världens alla hörn.

Rolf var dessutom världsmedborgare där hans glädje, kunnighet och medmänsklighet skapat många internationella avtryck. Förutom att vintrarna tillbringats långt från det nordiska mörkret i bergslandskapen bland vilda blommor runt Medelhavet; på Cypern, på Sicilien eller på Kanarieöarnas Teneriffe, så ledde Rolfs öppenhet och vilja att se de stora sammanhangen i livet till otaliga internationella möten.

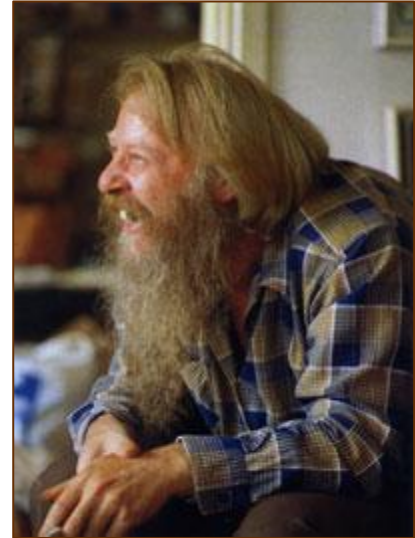
Språkgeniet Rolf kommunicerade på 14 språk och när han som 58-åring den 9 april 1988 blir Siciliansk Hedersmedborgare i kommunen Geraci Siculo håller han tacktalet på

Kärleken & Vänskapen

Att, bland annat, vara hyllad konstnär, engagerande folkbildare, erkänd botaniker och en legend redan under sin livstid kan ju göra vem som helst egotrippad och världsfrånvärd – och ändå fanns det alltid stort utrymme för filosofen, humanisten och medmänniskan Rolf. Och under vandringen på Rolfs livsväg växte varma relationer tätt och Rolf upptäckte och skapade mera liv i livet.

Hans nära relationer var fyllda av passion och hängivenhet. Det blev tre äktenskap, två fantastiska egna barn Sylvia och Jonas och genuina vänskapsband till en mångfald av människor. Han hade lätt att bygga relationsbroar till människor den gode Rolf – och lätt att bli passionerat förälskad.

Rolf var en fantastisk relationsbyggare! Han byggde relationer mellan dåtid, nutid och framtid. Han byggde professionella relationer inom botaniken, konsten och kunskapandet. Och han byggde genuina vänskapsband till en mångfald av människor. Och de otaliga vänskapernas möten omfamnades gärna av en visa.

För Rolf var det viktigt med förtroendefulla och utvecklande relationer, som han byggde när han nyfiket lärde känna och mötte den mänskliga mångfalden. Det var viktigt med trohet och att känna och våga närhet även i vänskapsrelationer.

Legenden

Käre Rolf! En unik personlighet som gick sin egen väg – men som bjöd in många av oss att dela färden. En stor konstnär, en engagerande vetenskapsman och folkbildare, en internationellt erkänd botaniker, en miljökämpe, en sann humanist, ett språkgeni och en folklivets vistolckare med skapelsen som specialitet.

En relationsskapare som byggde broar mellan olikheter, människor, kultur och natur, som byggde broar av kunskap mellan dåtid, nutid och framtid. En fantastisk man med intellektuell bredd och intellektuellt djup, en systemteoretiker som såg och förstod de stora sammanhangen.

En Darwin, en Linné, en Taube, en Bellman, en Carl Larsson, en Leonardo da Vinci – en älskad, unik medmänniska, en stor legend även under sin livstid som med sin livsgärning skapat oförglömliga spår.

